

INTEGRÁCIÓ ÉS A CSAPATGAZDÁLKODÁS SAJÁTOS- SÁGAI A LÉGVÉDELMI CSAPATOKNÁL

Takács László ezredes¹

Az előző cikkben a szárazföldi csapatok vonatkozásában Rába Imre mk. ezredes úr részletesen elemzi az anyagi-technikai integráció helyzetét és további feladatait a csapatoknál. Tapasztalataik, gondolataik, problémáik a légvédelmi csapatoknál is azonosíthatók. Mindezekből kiindulva a magam részéről a csapatgazdálkodás légvédelmi csapatoknál meglévő sajátosságával, annak szervezetével kívánok röviden foglalkozni, és ez az **anyaggazdálkodási szolgálat. Szervezetét tekintve alosztály** kötelékben működik, munkáját az Anyagi-technikai Főnök közvetlen alárendeltségében végzi. Állománya mintegy 7-8 fő, különböző szakmai számú tiszt, tiszthelyettes és közalkalmazotti beosztásból tevődik össze.

Az összevont gazdálkodás már a fegyverzeti és technikai integráció részeként 1985. évben bevezetésre került. Az integrált rendszerben új elemként jelentkeztek az anyaggazdálkodási szolgálatok, amelyek feladata az integrált ágazati szakszolgálatok anyagi biztosításának tervezése, szervezése és végrehajtása.

Érdemi működésüket különböző csapatoknál, különböző időpontokban és különböző terjedelemben kezdték meg a személyi feltöltés elhúzóda miatt.

1985. március 1-ig befejeződött a szolgálati ág személyi feltöltése két fegyvernemi dandárnál, öt fegyvernemi egységnél és az akkori hadtest törzsben.

A szolgálati ág bázisát vadászrepülő ezredeknél a repülőműszaki anyagellátó szolgálat a rádiótechnikai dandárnál és a légvédelmi rakéta csapatoknál a fegyverzeti szolgálat képezte.

1 Takács László ezredes, MH Légvédelmi Parancsnokság Anyagi-technikai Főnök, (Parancsnok Anyagi-technikai helyettes)

Az, hogy az anyaggazdálkodási szolgálat a fenti szolgálatokra épült meg is látszott - elsősorban a kezdeti időszakban - az új szolgálatok munkáján. Miután új szabályozó intézkedések sem születtek ebben az időszakban, így a régebben megismert és alkalmazott szabályzatokat alkalmazta az anyaggazdálkodási szolgálat - **hol repülőműszaki, hol fegyverzeti szabályzatokat**. A rendszeresített alacsony létszám nem tette lehetővé más integrált szolgálati ágak hasonlóan magas szintű kiszolgálását az adott ismeretszinten.

Különböző belső intézkedésekkel, átcsoportosításokkal sikerült áthidalni a kezdeti nehézségeket. A megkezdett különböző továbbképzések, tanfolyamok hasznosan szolgálták az anyaggazdálkodási szolgálatok állományának szakmai felkészítését, az integrált anyaggazdálkodás lényegének megismerését, annak gyakorlati alkalmazását.

Az már csak érdekesség, hogy mire az integrált szolgálatok igényeit teljesen kiszolgáló, szakmailag megfelelően felkészült, valamint új szabályzatokkal is ellátott állomány rendelkezésre állhatott volna, **addigra egy új szervezetet kellett kialakítani**. Egy újabb szolgálatot, (hadtáp) integráltak be, és természetesen a korábbi problémák, úgymint a felkészült állomány és megfelelő szabályzatok ismételten jelentkeztek.

Az integráció bevezetése előtt felső szinten vitatott kérdés volt az anyaggazdálkodási szolgálat léte, létjogosultsága. Azt a kérdést, hogy szükséges, vagy szükségtelen ez a szolgálat, az elmúlt időszak eldöntötte, **többszörösen bizonyította létjogosultságát**. Azonban a rendszeresített alacsony létszám miatt a szakágak képviselete hiányos, integrált szakmai ismeretek megszerzése külön felkészítést követel meg, valamint az elvégezhető munka mennyisége nem elegendő az elvárásoknak megfelelő működéshez. Ez a tény nem kérdőjelezi meg a szolgálat létjogosultságát, ha általa kívánjuk biztosítani az integrált (Vv., MÜ., PCGJM., Fv., Rt., Lérak., Re., Elektronikai) ágazati szakszolgálatok technikai eszközei üzemeltetésének, gazdálkodásának tárgyi feltételeit.

Itt utalnék arra a szükségességre, hogy a szigorúan vett és igen magas követelményű **hadrafoghatósági mutatók nem tűnnek az anyagi biztosításban folytonossági hiányokat**. Különösen élesen kerül előtérbe ez a tény a rádiótechnikai és repülő eszközök üzemeltetésénél, a szükségesség és lehetőség összhangjának megteremtésénél. Az integráció bevezetése után kiemelt kérdésként kezeltük az integrált anyagi biztosítás

tevékenységi körei végrehajtásának megoldási módozatait. Belső szervezési intézkedésekkel igyekeztünk pótolni a szakmai ismeretek és személyi feltételek hiányát. Biztosítottuk a tevékenységi körökért a személyes felelősséget. Az anyagi biztosítás ezen területén megváltozott működési rendet sikerült úgy bevezetni, hogy közben nem romlott a biztosítás színvonala.

Az anyaggazdálkodási szolgálatok állományának tevékenysége összekovacsolódtott, megfelel az elvárásoknak. A tervezésre, és gazdálkodásra vonatkozó feladatokat szoros együttműködésben hajtották végre az ágazati- szolgálatiág főnökökkel, és az alkalmazói állománnyal. A korábban vázolt okok miatt ez természetes is volt, így lehetett biztosítani a megfelelő szakmaiságot. Ugyanakkor tapasztalható volt a *szolgálati felelősségérzet lanyhulása*.

Szervezeti összetételük a fegyvernemi csapatok szerint eltérő, ezért tevékenységük rendjének egységesítése csak részben lehetséges. Az egységesítési törekvések csak az általános feladatokra irányulhatnak.

Ilyenek:

- A csapatelőirányzatok tervezése,
- a biztosított előirányzatok kezelése, a felhasználások elszámolása,
- a csapatbeszerzések tervezése, bonyolítása,
- a vételezések, szállítások szervezése,
- a keletkezett károk rendezése,
- a selejtítések szervezése, bonyolítása,
- a gazdálkodást értékelő összefoglaló jelentések készítése.

A kettős könyvvitel bevezetésével, valamint a számviteli szolgálatok megalakulásával az anyaggazdálkodási szolgálatok összetevékenységének nagyobbik hányada adminisztratív jellegűvé vált. Rétegesen rakódnak a szolgálatra (már-már elviselhetetlen mértékben) az ellátás rendszerét egységesíteni, korszerűsíteni szándékozó központi elgondolások megvalósításának terhei. Komoly szervező készségre van szükség a le-

hetséges munkaidőből kigazdálkodni az anyagi biztosítás napi feladatainak időszükségletét.

Az anyaggazdálkodási szolgálatok tevékenységét a cselekvés készsége jellemzi. Megfelelő akarattal rendelkeznek ahhoz, hogy megfeleljenek az elvárásoknak.

A folyamatos hiánygazdálkodás keretei között tevékenységük eredményessége nem minősíthető a gazdálkodás eredményességi mutatóival. **Az üzemeltetés ráfodítási költségeit az üzemeltető és javító szervek szakmai tevékenységével, gazdálkodási szemléletük javításával, és érdekeltségi viszonyok megteremtésével lehet nagyobb mértékben befolyásolni.** Az anyaggazdálkodási szolgálatok léte vagy nemléte ebből a szempontból lényegtelen. Lényegtelen azért, mert személyi összetételét és szakmai felkészültségét a mostani anyagi-technikai biztosítás integrált szakmai területeinek megfelelően kellene kialakítani.

Az Anyagi-Technikai Főnök részére - aki mint a legfőbb közvetlen gazdálkodási, döntési jogkörrel és hatalommal rendelkező személy - olyan **összevont adatbázist, megalapozott döntés előkészítő lehetőséget** kell teremteni, ami a szűkösség körülményei között tudja átfogó módon biztosítani az adott döntés helyességét. Az már külön konferencia tárgya lehetne, hogy a számviteli szolgálatok mennyiben nyújtanak a vezetéshez megfelelő információkat, adatokat. A másik oldala a csapatgazdálkodási tevékenységnek az, hogy a fegyvernemi katonai szervezeteinknél az általános és viszonylagosan homogén anyagbiztosításon túlmenően, a speciális anyagok nagyon széles skáláját kell elsősorban szem előtt tartani. Itt a repülő-műszaki, rádiótechnikai és légvédelmi rakéta szakanyagokra gondolok. Bonyolítja a helyzetet az a tény, hogy **ezen speciális anyagok biztosításánál a helyettesíthetőség, egyáltalán a fellelhetőség nagyban behatárolt**, a minőségi előírások követelményrendszere igen magas, jellemző az **egyediség**. Ezen speciális anyagok beszerezhetősége egyre kevésbé biztosított, gyakran nem is anyagi kérdés. Gondolom elképzelhető ilyen körülmények között, milyen erő kifejtést igényel a csapatgazdálkodás megszervezése a légvédelmi csapatoknál. Ugyanakkor - úgy gondolom - az itt jelenlévőknek nem szükséges kifejteni a fenntartáshoz szükséges ráfodítások, pénzeszköz biztosítottsági oldalát.

Ismételten csatlakozom az előző cikkben foglaltakhoz. Az anyagi-technikai biztosítás megszervezése és végrehajtása során nincs helye ha-

talomfélétsnek, a végrehajtó tagozatban - nemcsak a gazdálkodás szférájában - a kérdések felvetődése és megoldása **gyors döntéseket, operatív rugalmasságot** kíván. Ezt viszont csak nagyon jó együttműködéssel, alkotó hozzáállással, a szemléletváltás valamiféle meggyorsításával lehet elérni. Az integrált csapatgazdálkodás vonatkozásában mindinkább előtérbe kerülnek - szinte kényszerítő körülményekből adódóan is - a hatékonysági követelmények, aminek a feltételrendszerét mindenoldalúan meg kell teremteni.

Egyetértek azokkal az észrevételekkel is, hogy amikor egy új biztosítási rendszer kidolgozása történik (logisztika), nem szabad újólag elkövetni olyan hibát **ami korábban megtörtént**, egy ilyen rendszernél határozzuk meg a feladatot, amit meg kell oldani; határozzuk meg ehhez milyen szervezetre van szükség; kérjük ki a megfelelő szintű vezetők véleményét és mindezek megfontolása után legyen lehetséges az **állománytáblák kialakítása**.

Ilyen változatnál nem fordulhat elő **a feladatok utólagos "kitalálása"** a különböző beosztásokhoz.

A légvédelmi csapatoknál a fegyvernemi sajátosságoknak megfelelően az Anyagi-Technikai Főnök munkáját a haderőnemi szinten is szervezeti rendszerbe állított rádiótechnikai repülő és légvédelmi rakéta mérnök- műszaki szolgálatok segítik, megfelelő módon elhatárolódtak és egyenes irányúvá váltak a szakesszközök üzemfenntartásának szakirányú kérdései. **Ugyanakkor ez a szervezeti elhatárolódás legfelső szinten a repülők kivételével nincs meg.** Mindezekből látható, hogy a fegyvernemi katonai szervezeteknél az ellátás és üzemeltetés együttes problémaköre kiterjedtebb és szerteágazóbb. Ezt a széles skálájú biztosítási tevékenységet átfogni és a fennakadás nélkülséget folyamatosan fenntartani nagyon komoly felkészültséget és újszerű vezetési felfogást kíván. Fegyvernemi katonai szervezeteinknél feladatukból adódóan a harcitechika jelen időszakban is folyamatos üzemkészséget igényel, ebből következően - ha lehet ilyen súlyozást és kiemelést végezni - az üzem-bentartás kérdésköre elsődlegességgel bír.

Külön sajátos tény a légvédelmi alakulatoknál, hogy az anyagi-technikai biztosításban közvetlenül résztvevő állomány szinte túlsúlyban van, alakulatonként különböző mértékben mintegy 50-65 %-os arányt képvisel. A jelenlegi harcitechika üzemkészségének biztosításához, az alkal-

mazónak történő rendelkezésre állításhoz ez a minimum szükséglet. A dolog másik oldala, hogy **a légvédelmi parancsnokságon belül - két kivételtől eltekintve - egyidejűleg kell megoldani és összehangolni a csapatvezetés és a haderónemi irányítás kérdéskörét.** Mindezek a szakmai problémakörökön túlmenően vezetési kérdéseket is felvetnek.

A haderónemen belül folyamatosan vizsgáljuk az anyagi-technikai vezetés kérdéseit, mi is keressük, kutatjuk azokat a módszereket amelyekkel minél jobb hatásokkal tudnánk megvalósítani feladatainkat, ön-elégültség nélkül állapíthatjuk meg, hogy ezen a területen határozottan előreléptünk.

Az integrációban megvalósuló csapatgazdálkodási tevékenység helyzetének aktualitását napjainkra jellemzőnek tartom és ezért örülök annak, hogy ilyen mélyrehatóan foglalkozunk vele.